

> ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ

Το ντιζάιν στα μουσεία

με έξω από το ρεύμα, τη μόδα. Στο Μοναστηράκι υπάρχουν αρκετά ακόμα και στο Ebay ακόμα περισσότερα. Χιλιάδες φανατικοί ψάχνουν καθημερινά, ωστόσο το να μπει μια τάξη στα «ατάκτως ερριμμένα» θέλει γνώση, υπομονή, όραμα, όσο χρειάζονταν και ο Έμμ. Μπενάκης που έδωσε αξία σε όσα έφεραν οι πρόσφυγες μετά το 1922.

Ο Βασίλης Ζηδιανάκης και ο Στάμος Φαφαλιός βρίσκονται πίσω από την εκπληκτική έκθεση του Μπενάκη και μαζί τους η Αιμιλία Γερουλάνου, ως προς τη μουσειολογική άποψη με την οποία παρουσιάζεται στον χώρο, με αυτούσια φορέματα, σουρταριέρες, οθόνες υπολογιστών και

φωτο-ντοκουμέντα, καθώς και ενδεικτικά έργα τέχνης με ανάλογη έμπνευση. Έρευνα παγκόσμια και

πολυπολιτισμική, δείχνει σε πρώτο πλάνο τα «πρόχειρα» και εφήμερα ενδύματα που εξέφραζαν το αισιόδοξο βιομηχανικό κλίμα των πρώτων μεταπολεμικών δεκαετιών, στη κοινωνία της κατανώλωσης, και σε επόμενη θεώρηση την ευρύτερη, ανθρωπολογική και λαογραφική ιδεολογία πίσω απ' όλα αυτά – και ιδίως σε σύγκριση με τη χρήση του χαρτιού στην Ιαπωνία και την Κίνα.

Το εφήμερο μεταμορφώνεται σε διαχρονικό όταν το αναλαμβάνουν κορυφαίοι μοντέλιστες και ο «σάκος» της παραδοσιακής ροπτικής –

και της λαϊκής, και της εκκλησιαστικής ακόμη – γίνεται το άνετο μίνι φόρεμα της δεκαετίας του 1960 με χαρούμενες χίπικες στάμπες. Στην Ανατολή, αντίστοιχα, η τελετουργία κατασκευής του χάρτινου «σαρκίου» είναι προϋπόθεση για τους Σαμουράι και παίρνει εσχατολογικές σημασίες, μεταμορφώνοντας τον εύθραυστο χάρτινο χιτώνα σε ασπίδα από συμβολισμούς. Γοπητευτική – πρέπει να το πει κανείς πολλές φορές – αυτή η έκθεση, εύγλωττος και ενημερωτικός ο κατάλογος, επιτελούν μια πρότυπη μουσειολογία της βιομηχανικής κοινωνίας ή – σωστότερα – σύγχρονη λαογραφία, αφού κάθε δεκαετία σύγχρονη περιέχει αλλαγές που στις παραδοσιακές κοινωνίες έπαιρναν αιώνες για να ολοκληρωθούν.

Το ευχάριστο σοκ ανάμεσα σ' αυτό που χθες χρησιμοποιούσαμε και στη μουσειακή του νέα διάσταση δεν το ζήσαμε, ωστόσο, στην έκθεση, «Made in USA». Τα εκθέματα έμοιαζαν σαν σε βιτρίνες από σημερινά μαγαζιά με καφετιέρες, ρούχα και μοτοσυκλέτες της μόδας-ρετρό. Η συλλογή είναι αντιπροσωπευτική και ανήκει σ' έναν άλλο «ταμένο» συλλέκτη εδώ και δεκαετίες, τον Στέργιο Δελλαλή, που διευθύνει το Μουσείο Ντιζάιν στη Θεσσαλονίκη, μια από τις πρώτες πόλεις – ασ τονιστεί – στον κόσμο που είχε πανεπιστημιακή «Έδρα Βιομηχανικής Αισθητικής» ήδη από το 1960, χάρη στον καθηγητή Δημ. Φατούρο.

Μια από τις καλύτερες εποχές για όσους ενδιαφέρει το ντιζάιν είναι, αυτόν τον καιρό, οι εκθέσεις «Χράατς! Μόδα από χαρτί» στο Μουσείο Μπενάκη-Πειραιώς και «Made in USA» στην Ελληνοαμερικανική Ένωση. Δεν είναι της ίδιας κλίμακας – η πρώτη διεκδικεί παγκόσμια πρωτοτυπία και μουσειολογική επινοητικότητα, η δεύτερη είναι απλώς επαρκής, αλλά και οι δύο μαζί θέτουν ένα καίριο ζήτημα, πραγματικό και φιλοσοφικό μαζί: πώς σχεδιάζεται η αισθητική της σύγχρονης καθημερινότητας, πώς την αντιλαμβανόμαστε εμείς οι χρήστες και πώς οι καλλιτέχνες και, τέλος, πώς περιουσιάζονται αυτά τα «βιομηχανικά αντικείμενα» και πώς γίνονται μουσειακό είδος.

Του **Χάρη Καμπουρίδη**
ssva@otenet.gr

Αρχίζοντας από το τέλος, καμαρώνει κανείς που υπάρχουν άνθρωποι αφοσιωμένοι στο θέμα και ταυτόχρονα ειδικά και δραστήριοι, καθώς δεν είναι θέμα κατάλληλο μόνο για λόγια, αφού κάθε ημέρα που περνά κινδυνεύουν από εξαφάνιση κάποια από τα αντικείμενα (ρούχα, έπιπλα, συσκευασίες κ.ο.κ.) με τα οποία ζήσαμε για λίγα χρόνια και βιαστήκαμε να τα αντικαταστήσουμε με τα επόμενα, ώστε να μη μείνου-

> INFO

- «Made in USA»: Έκθεση αμερικανικού ντιζάιν, με αντικείμενα από τη μόνιμη συλλογή του Μουσείου Ντιζάιν Θεσσαλονίκης, Ελληνοαμερικανική Ένωση, Μασσαλίας 22, Καλωνάκι, τηλ. 210-3680.000, μέχρι 5 Μαΐου.
- «Χράατς! Μόδα από χαρτί»: Έκθεση με χάρτινα ρούχα, ενδύματα από την Ιαπωνία και έργα τέχνης, οργανωμένη από την ομάδα «Αταρος», Μουσείο Μπενάκη-Πειραιώς, Πειραιώς 138, τηλ. 210-3453.111, μέχρι 30 Απριλίου.